

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Незважаючи на проблеми, що постають перед освітньою системою України, входження в європейський простір є для українського суспільства важливим і необхідним через потребу вирішити завдання визнання українських дипломів за кордоном, підвищення ефективності та якості освіти і відповідно конкурентоспроможності українських вишів та їхніх випускників на європейському й світовому ринках праці [3]. Адже процес євроінтеграції вийшов за межі Європейського Союзу та Європи і став частиною процесу глобалізації вищої освіти та глобального ринку праці. Приєднання до європейського наукового процесу сприятиме утвердженню принципу автономії у вітчизняній університетській освіті, послабленню, а в перспективі - зникненню жорсткого адміністративного та фінансового контролю з боку державних органів, ефективному залученню та використанню власних ресурсів у навчальному процесі, організації стажування та обмінів для студентів і викладачів.

У внутрішньосупільних процесах ці зміни сприятимуть розвитку громадянського суспільства, формуванню громадянської культури та відповідальності, поглибленню демократичних трансформацій. Успішні кроки України в цій сфері співробітництва та інтеграції з ЄС позитивно вплинуть на прискорення процесів співробітництва в інших сферах, сприятимуть зміні ставлення ЄС до України, подоланню стереотипів. Отже, незважаючи на те, що перехід на європейську наукову систему – це тривалий і складний процес, її запровадження сприятиме зміцненню політичних, економічних і культурних зв'язків України з країнами Європи.

Список використаної літератури

1. Волович В. Болонський процес і нова парадигма освіти в Україні / В. Волович // Соціологія: теорія, метод, маркетинг. — 2011. — № 4. — С. 189–199.
2. Гудзь М. В. Загальний курс європеїстики / М. В. Гудзь, П. В. Гудзь. — Донецьк: Юго-Восток, 2012. — С. 37–38.
3. Тимошенко З. І. Соціально-політичні аспекти та перспективи участі України в Болонському процесі / З. І. Тимошенко // Україна — суб'єкт європейського освітнього простору. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2013. — С. 5–19.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ШКІРНИХ І ВЕНЕРИЧНИХ ХВОРОБ

Попова І.Б., Васильєва К.В., Артеменко А.Ф.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена особливостям навчального процесу під час вивчення шкірних і венеричних хвороб. Висвітлено роль викладача, який, на думку авторів, нині виступає не як основний носій знань і контролюючий суб'єкт пізнання, а як організатор самостійної активної пізнавальної діяльності студентів, компетентний консультант.

Ключові слова: якість освіти, критерії якості освіти, навчальний процес, самостійна діяльність студента.

Поліпшення якості освіти та рівний доступ до неї є одним із головних завдань сучасної державної політики в галузі освіти, національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави, умовою реалізації права громадян на освіту [1]. Розвиток і вдосконалення системи вищої медичної освіти відповідно до сучасних вимог має забезпечити інтеграцію України у світовий науковий та освітній простір, приєднання до Болонського процесу [2]. У контексті Болонського процесу вища школа України потребує зближення з системою якості міжнародного навчання, інтеграції національної освіти в міжнародну систему, а також посилення міжнародної конкурентоспроможності випускників вищої школи України [3]. Якість професійної освіти є найважливішим питанням розвитку сучасної освіти. Процес реформування сучасної професійної освіти України актуалізує проблему підвищення якості додипломної та післядипломної підготовки лікарів.

Основними чинниками, що забезпечують якість освіти, є професійна підготовка викладачів, навчально-методичне забезпечення навчального процесу, наявність системи контролю й оцінювання рівня знань студентів, застосування в навчальному процесі сучасних освітніх технологій, залучення викладачів і студентів до науково-дослідної діяльності, відповідність програм навчальних дисциплін сучасним вимогам, належне матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, забезпеченість науковою літературою, яка відповідає сучасним вимогам, використання матеріалів соціологічних та інших досліджень, спрямованість викладання на формування соціальних якостей сучасного фахівця, стимулювання самостійної роботи студентів, контакти з провідними зарубіжними фахівцями. На наш погляд, підвищення якості вищої освіти у вищих навчальних закладах, зокрема на кафедрі шкірних і венеричних хвороб, має базуватися на запровадженні в навчальний процес сучасних психолого-педагогічних досягнень. Так, під час вивчення дерматовенерології, що здійснюється на 4 курсі за принципом модульно-рейтингової системи, основна увага приділяється таким питанням:

- діяльності педагога;
- діяльності студента під опосередкованим керівництвом викладача під час проведення практичних занять і викладення лекційного матеріалу;
- оптимізації самостійної роботи студентів, яка охоплює різноманітні види індивідуальної та колективної навчальної діяльності та здійснюється особисто студентами на аудиторних і позааудиторних заняттях з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей осіб, які навчаються;
- контролю вихідного, поточного та кінцевого рівнів знань студентів.

Відомо, що навчання як система включає дві підсистеми: діяльність педагога і діяльність студента, тобто надання знань та їх сприйняття. Відносини цих двох підсистем здійснюються безпосередньо через взаємодію – управління. У свою чергу управління – це процес цілеспрямованого впливу на об'єкт, що здійснюється для його функціонування з метою досягнення певних цілей. Взаємодії виникають під впливом певних мотивів, що залежать від різноманітних суб'єктивних і об'єктивних факторів. Суб'єктом виступає студент, об'єктом – задачі. Велике зна-

чення має те, як саме здійснюється цей вплив в умовах навчання. Сутність навчального впливу та його характеристики значною мірою залежать від особливостей підсистеми, яка керує, і підсистеми, якою керують.

Функціональний компонент компетентності саморозвитку спрямовує студента на оволодіння методами саморозвитку майбутнього лікаря, що актуалізує необхідність формування таких умінь: самодіагностика, взаємодіагностика, програмування, проектування та самореалізація в індивідуальній, соціальній і професійній сферах.

Як зазначають учені, зміст професійної компетентності педагогічних працівників визначається їхньою кваліфікаційною характеристикою. Це повна нормативна модель педагогічної компетентності, що відображає науково обґрунтований комплекс їхніх професійних знань, умінь і навичок, який охоплює:

- забезпечення результативності та якості своєї роботи;
- гармонізацію науково-наочних і світоглядно-методологічних, дидактичних і психологічних знань;
- уміння організувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток особистості студентів;
- готовність до творчого пошуку, саморозвитку, засвоєння і впровадження нових інформаційних технологій;
- високі моральні якості, фізичний і психологічний стан здоров'я, що дають можливість виконувати службові обов'язки.

Отже, в новій освітній парадигмі викладач більше виступає не як основний і найбільш компетентний носій знань і контролюючий суб'єкт пізнання, а як організатор самостійної активної пізнавальної діяльності студентів, їх компетентний консультант.

Список використаної літератури

1. Самостійна робота студентів як невід'ємна складова в організації навчального процесу з медичної біології / М. Г. Кравчук, В. М. Грінкевич, О. І. Ільченко [та ін.] // Формування сучасної концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: конф. – Харків, 2010. – С. 17-18.
2. Александрук Д.П. Перший досвід впровадження Болонського процесу/ Д.П. Александрук, В.В. Капечук, М.М. Островський// Перші результати та перспективи реформування системи медичної освіти в Україні: тези доп. навч.-метод. конф. ЗМАПО, 1 – 2 черв. 2006 р. - Запоріжжя, 2006.- С. 8 - 10.
3. Система управління якістю медичної освіти в Україні: монографія / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін.]. – Донецьк: АРТ-ПРЕС, 2003. - 212 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОГО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ НА ПРОФІЛЬНІЙ КАФЕДРІ ФАКУЛЬТЕТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Потяженко М.М., Соколюк Н.Л., Люлька Н.О., Кімура О.Є., Насстрога Т.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Представлені дані про використання традиційних і нетрадиційних форм викладення лекційного матеріалу, особливості інтерактивних лекцій на етапі післядипломної освіти.

Ключові слова: лекція, лекція-конференція, презентація.

Лекція як форма навчання відома з часів Стародавніх Греції та Риму, коли основною формою навчання було читання книг. Термін "лекція" веде походження від латинського "lectio", що у перекладі означає читання, а похідне "lector" – читець. З часом методика викладання лекції переходить у словесне викладання узагальнюючого матеріалу з певного розділу чи теми з використанням методів наочності. На сучасному етапі лекційний курс з певної дисципліни створює фундаментальну базу знань з даної дисципліни та виступає як організаційна форма навчання, тобто як спосіб інтерактивної взаємодії викладача і слухачів.

Виділяють кілька видів традиційних лекцій.

Вступна лекція. Дає можливість виробити первинну мотивацію, коли кожен слухач (курсант, інтерн) може дати собі відповіді на питання: "Чому мені важливо знати цю навчальну дисципліну? Яким чином вона мені знадобиться і тепер, і в майбутньому?".

Також відомі **інформаційна лекція, оглядова лекція, заключна (підсумкова) лекція** та ін.

Поряд із традиційним викладенням лекційного матеріалу все ширше використовують нетрадиційні методи, нетрадиційні (інноваційні) лекції.

Проблемна лекція – це апробація багатоваріантних підходів до вирішення представленої проблеми. Вона активізує особистий пошук слухачів, пошукову та дослідну діяльність. На перших етапах у групах із високим рівнем пізнавальної діяльності викладач може побудувати лекцію таким чином, що сам ставить проблему і демонструє можливі шляхи її вирішення.

Лекція-брейнстормінг ("мозкова атака").

Оскільки на лекціях присутні кілька груп, створюються команди, які за певний час мають надати свій варіант вирішення проблеми. Викладач слідує не тільки за правильністю відповіді, а й за аргументацією, а в разі необхідності – сам дає розгорнутий коментар, який фіксується в конспектах.

Лекція із заздалегідь запланованими помилками. На підготовчому етапі в тексті лекції закладається певна кількість помилок змістового, фактологічного, методичного характеру. На початку лекції викладач попереджає аудиторію, що в даному тексті є певна кількість помилок. Під час лекції або підготовки до семінару слухачі знаходять ці помилки, кваліфікують їх, надають правильні відповіді. Така лекція виконує стимулюючу, контрольну та діагностичну функції.

Лекція-конференція. Проводиться за схемою наукових конференцій. Складається із заздалегідь поставленої проблеми і системи доповідей (до 10 хвилин) з кожного питання, що висвітлює проблему. При цьому виступ готу-